

SXEDIO.G56

17.2.1959: Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ ΠΙΕΖΕΙ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ ΤΟΝ ΜΑΚΑΡΙΟ ΝΑ ΤΗΡΗΣΕΙ ΟΣΑ ΤΟΥ ΕΙΧΕ ΥΠΟΣΧΕΘΕΙ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΤΟΥ ΟΤΙ ΔΕΝ ΠΗΓΕ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΣΚΑΡΕΥΘΕΙ ΚΑΙ ΟΤΙ, ΑΝ ΔΕΝ ΕΝΕΚΡΙΝΕ ΤΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ, ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΚΥΠΡΟΥ ΘΑ ΧΩΡΙΖΑΝ ΚΑΙ ΟΤΙ ΟΙ ΚΥΠΡΙΟΙ ΔΕΝ ΕΠΡΕΠΕ ΠΛΕΟΝ ΝΑ ΣΤΗΡΙΖΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ενώ όλα ήσαν έτοιμα για την πενταμερή Διάσκεψη του Λονδίνου, στην οποία θα έπαιρναν μέρος οι Πρωθυπουργοί της Αγγλίας, της Ελλάδας και της Τουρκίας, Χάρολντ Μακμίλλαν, Κωνσταντίνος Καραμανλής και Ατνάν Μεντερές, ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος και ο Τουρκοκύπριος ηγέτης Φαζίλ Κουτσιούκ εκ μέρους των δύο κοινοτήτων της Κύπρου, ο Μακάριος ήθελε πριν πει το τελικό "ναι" για τη συμφωνία, να έχει τις απόψεις του Κυπριακού λαού, όσο το δυνατό πιο ευρύτερα.

Γι' αυτό έστειλε προσκλήσεις σε διάφορους παράγοντες μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν δήμαρχοι, δημοσιογράφοι, δικηγόροι, πολιτευτές, εθναρχικοί σύμβουλοι, γυμνασιάρχες, στελέχη της ΕΟΚΑ και άλλοι για να τον συμβουλευσουν πριν υπογράψει τη συμφωνία στο Λονδίνο.

Πολλοί από αυτούς είχαν ήδη μεταβεί στην Αθήνα και ζητούσαν λεπτομέρειες της συμφωνίας.

Φοβούμενος όμως πρόωρες αντιδράσεις, αλλά και για να έχει τη δυνατότητα να ακούσει τις απόψεις όλων, ο Αρχιεπίσκοπος έρριψε την ευθύνη στο βοηθό του Μιχαλάκη Πισσά, (σύμφωνα με αφήγηση του Μ. Πισσά στον Π. Ππαδημήτη), σημαντικό στέλεχος της Δεξιάς και της ΣΕΚ, ο οποίος, όπως τους ανέφερε, είχε στείλει όλα τα έγγραφα στο Λονδίνο.

Οι προσκλήσεις είχαν σταλεί στην Κύπρο στους πιο κάτω προκρίτους που αναχώρησαν ήδη άλλοι για το Λονδίνο, άλλοι κατ' ευθείαν και άλλοι μέσω Αθηνών: Δήμαρχοι Λευκωσίας Θεμιστοκλής Δέρβης, Λεμεσού Κ.

Παρτασίδης, Αμμοχώστου Ανδρέας Πούγιουρος, Λάρνακας Γ. Χριστοδουλίδης, Κερύνειας Χρ. Δημητριάδης, Πάφου Ιάκωβος Ιακωβίδης και Μόρφου Ν. Νικολόπουλος, ο Γυμνασιάρχης του Παγκυπρίου Γυμνασίου και Εθναρχικός Σύμβουλος Κωνσταντίνος Σπυριδάκης, οι δικηγόροι Γεώργιος Χρυσ αφίνης, Αχιλλέας Αιμιλιανίδης, Γλαύκος Κληρίδης και Τάσσος Παπαδόπουλος, ο Γραμματέας της Εθναρχίας Πασχάλης Πασχαλίδης, ο διευθυντής και Αρχισυντάκτης της εφημερίδας ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ Γεώργιος Χατζηνικολάου, ο Γλαύκος Χρίστης που αντιπροσώπευε το διευθυντή του ΕΘΝΟΥΣ Κ. Κόνωνα, ο Μάρκος Κωνσταντινίδης που αντικαθιστούσε το διευθυντή του ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΥ Ν. Παττίχη, οι Εθναρχικοί σύμβουλοι Χριστόδουλος Μιχαηλίδης (Λεμεσός) Ιάκωβος Φαίδωνος (Λάρνακα), Σάββας Χρίστης (Κερύνεια), ο Γυμνασιάρχης του Γυμνασίου Αμμοχώστου και Πρόεδρος του ΕΑΕΜ Αμμοχώστου Κ. Χατζηϊωάννου, ο γιατρός και Εθναρχικός Σύμβουλος Ηρόδοτος Νικολαΐδης, ο Γυμνασιάρχης του Ελληνικού Γυμνασίου Πάφου Π. Παυλίδης, ο Γενικός Γραμματέας της ΠΕΟ Ανδρέας Ζιαρτίδης και οι Κλεάνθης Γεωργιάδης Γυμνασιάρχης και Βάσος Λυσσαρίδης, γιατρός και αγωνιστής της ΕΟΚΑ.

Φεύγοντας από τη Λευκωσία τους προκρίτους αποχαιρέτισε πλήθος κόσμου στο αεροδρόμιο με ιαχές υπέρ της ανεξαρτησίας και του Μακαρίου.

Σε ένα "πανώ" αναγραφόταν:

"Να επιστρέψετε με την ανεξαρτησία και τον Εθνάρχη Μακάριο".

Ο Μακάριος αναχώρησε από την Αθήνα για το Λονδίνο στις 15 Φεβρουαρίου συνοδευόμενος από το Μητροπολίτη Κιτίου Ανθιμο, τον ηγούμενο Κύκκου Χρυσόστομο, το Ζήνωνα Ρωσσίδη, το Γεώργιο Ρωσσίδη, το Νίκο Κρανιδιώτη, το Μιχαήλ Πισσά, τον Ηρακλή Μιχαηλίδη και τον Π. Πασχαλίδη.

Στο Λονδίνο ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος και οι πρόκριτοι εγκαταστάθηκαν στα ξενοδοχεία Παρκ Λαίην

και Ντόρτσεστερ κοντά στο Χάϊντ Παρκ και άρχισαν αμέσως διαβουλεύσεις.

Ο Μακάριος συγκάλεσε σύσκεψη των προκρίτων και από όσα άκουσε άρχισε να αμφιταλαντεύεται περισσότερο ή μάλλον είχαν ενισχυθεί οι επιφυλάξεις του πάνω σε διάφορα σημεία των συμφωνιών. Το βέτο του Αντιπροέδρου, το μονομερές δικαίωμα επέμβασης που φαινόταν να δίνεται στην Τουρκία, η χωριστή πλειοψηφία που απαιτείτο στη Βουλή για τα οικονομικά Νομοσχέδια, η συμμετοχή στη διοίκηση με **70:30** τα χωριστά δημαρχεία και μερικά άλλα δημιουργούσαν ισχυρές επιφυλάξεις πρόσθετα με το γεγονός ότι η Ένωση εγκαταλείπετο μια για πάντα.

Η πρώτη σύσκεψη των προκρίτων έγινε στις **16** Φεβρουαρίου στο Ξενοδοχείο Παρκ Λαίην. Ένας από αυτούς που πήραν μέρος, ο Γυμνασιάρχης Κλεάνθης Γεωργιάδης αφηγήθηκε αργότερα (**11 12 59** Εφημερίδα Ελευθερία):

"Την επομένη της άφιξης μας στο Λονδίνο μας κάλεσε ο Μακαριώτατος στην πρώτη σύσκεψη προς μελέτη των άρθρων της συμφωνίας της Ζυρίχης, τα οποία αναλύσαμε ένα προς ένα. Από τη μελέτη αυτή αποδείχθηκε ότι δεν ήταν δυνατό να γίνει η συμφωνία αποδεκτή χωρίς τροποποιήσεις, όλοι δε οι αντιπρόσωποι, ομόφωνα, συνεβουλεύσαμε το Μακαριώτατο, να μην υπογράψει, εάν δεν γίνονταν δεκτές ορισμένες τροποποιήσεις, πράγμα το οποίο υποσχέθηκε αυτός και κατέστησε γνωστό στην ελληνική αντιπροσωπεία".

Ένας άλλος που πήρε μέρος στη σύσκεψη, ο Δήμαρχος Λευκωσίας Θεμιστοκλής Δέρβης, έγραψε επίσης για τη δραματική αυτή σύσκεψη στις (Εφημερίδα Ελευθερία, **20** Μαΐου **1959**):

"Ο Εθνάρχης κατά τρόπο δημοκρατικό, αφού μας εξήγησε τη συμφωνία που επιτεύχθηκε, κάλεσε τον κάθε ένα, να εκφέρει τελείως ελεύθερα τη γνώμη του, χωρίς να επηρεασθεί καθόλου από το γεγονός ότι επιτεύχθηκε η συμφωνία. Μίλησαν και οι **27** προσελθόντες από την Κύπρο, από τους οποίους οι **25**

απέρριψαν τη συμφωνία. Ένας μόνον είπε, ότι, θα κάμει ότι ο Μακαριώτατος και άλλος εξέφρασε διφορούμενη γνώμη παραπλήσιον του "ήξεις αφήξεις".

Το αποτέλεσμα της συνεδρίας αυτής είμαι βέβαιος ότι χαροποίησε τον Εθνάρχη, διότι του έδιδεν όπλα στα χέρια του ώστε, έστω και την τελευταία στιγμή, να ανατρέψει, όσο μπορούσε, μερικά από τα άρθρα της συνθήκης της Ζυρίχης, Ο Μακάριος στο τέλος της συνεδρίας, ανέφερε ότι οι γνώμες μας βεβαίως είχαν μόνο συμβουλευτικό χαρακτήρα και ότι ο ίδιος, ως ο μόνος αντιπρόσωπος του Κυπριακού λαού, ήτο ελεύθερος να αποφασίσει περί του πρακτέου.

Και ο Μακαριώτατος είχε δίκαιο να αντισταθεί σε μερικά άρθρα της αμαρτωλής αυτής Συνθήκης, τα οποία ήσαν σε βάρος του ελληνικού κυπριακού λαού, και των οποίων η περαιτέρω μελέτη τον έπεισε ότι χρειαζόνταν αναθεώρηση και ανασκευή".

Η θέση των κυπρίων συμβούλων του Μακαρίου και οι αποφάσεις της σύσκεψης δεν άργησαν να φθάσουν στ' αυτιά του Καραμανλή και του Αβέρωφ, όπως και των Αγγλων που κινήθηκαν παράλληλα για να εξηγήσουν τις θέσεις τους προς τους Κυπρίους.

Πρώτος κινήθηκε ο Αγγλος Κυβερνήτης Σερ Χιου Φουτ, ο οποίος σαν απεσταλμένος της Αγγλικής Κυβέρνησης, πήγε κατ' ευθείαν στον Αρχιεπίσκοπο για να προλάβει το χειρότερο. Ο Μακάριος ανέθεσε στο Δήμαρχο Λευκωσίας Θεμιστοκλή Δέρβη να του απαντήσει. Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στις 6 το απόγευμα της 17ης Φεβρουαρίου.

Αφηγήθηκε ο Δέρβης:

"Έτσι την 6ην μ.μ. ώρα της επομένης Τρίτης 17 Φεβρουαρίου, ο πολυμήχανος Κυβερνήτης της Κύπρου Φουτ, ζήτησε να έχει συνάντηση με τους αφιχθέντες από την Κύπρο αντιπροσώπους για να συζητήσει μαζί τους το ζήτημα αυτό (των επιφυλάξεων τους).

Η Αυτού Μακαριότης ανέθεσε στον υποφαινόμενο να ομιλήσει εκ μέρους των παρισταμένων προς τον Κυβερνήτη, πράγμα που έγινε. Κατά τη συνάντηση αντάλλαξα διαξιφισμούς με τον Κυβερνήτη, διότι ο

Κυβερνήτης μας εξόρκισε να δεχθούμε τη συμφωνία, άλλως είπε, η ευκαιρία αυτή ουδέποτε θα παρουσιαζόταν. Του είπα ότι αυτό το ουδέποτε θύμιζε το ουδέποτε του Χόπκινσον και είδετε τα χάλια στα οποία έφθασεν η Αυτοκρατορία σας με αυτό το ουδέποτε. Η Αυτοκρατορία την οποία ένας μόνον άνθρωπος, ο Διγενής, κατετρόπωσε"

Μαρτυρία για τη σύσκεψη υπάρχει επίσης και από ένα δημοσιογράφο, το Γεώργιο Χατζηνικολάου, αρχισυντάκτη της εφημερίδας ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ και μέλος της αποστολής ο οποίος μετέδωσε την ίδια μέρα από το Λονδίνο, από πρώτο χέρι μάλιστα, μια και βρισκόταν στη συνάντησή:

" Ο Κυβερνήτης της Κύπρου τόνισε προς τους κυπρίους Συμβούλους του Μακαρίου ότι η τύχη της Κύπρου βρισκόταν στην πλάστιγγα και ότι αν χανόταν η σημερινή ευκαιρία, δεν πρέπει να αναμένεται άλλη στο μέλλον.

Ο Σερ Χιου Φουτ τόνισε προς τους Συμβούλους του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου, ότι ο Αρχιεπίσκοπος είναι ο αναγνωρισμένος εκπρόσωπος του κυπριακού λαού και συνεπώς πρέπει να ενισχυθεί από τους κυπρίους Έλληνες αντιπροσώπους για την ευόδωση της αποστολής του. Δεν πρέπει, είπε, ο Κυβερνήτης, να παρεμβληθούν εμπόδια στο έργο του Μακαρίου και τόνισε: Αφείστε το Μακάριο αδέσμευτο. Η επίτευξη συμφωνίας θα μεταμορφώσει την κατάσταση στην Κύπρο επωφελώς, θα καταργηθεί το διάταγμα εξορίας του Αρχιεπισκόπου, θα απολυθούν οι κρατούμενοι και θα αντιμετωπισθεί το ζήτημα της αμνηστίας. Η διαχείριση των κυπριακών υποθέσεων θα περιέλθει στα χέρια του λαού μέσα σε βραχύτερο διάστημα απ' ό,τι φαντάζεσθε. Ολόκληρος ο κόσμος πιστεύει ότι το κυπριακό θα λυθεί. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος θα είναι υπεύθυνος. Εσείς βρίσκεστε εδώ για να τον βοηθήσετε και όχι να τον καταστρέψετε πολιτικά. Εάν δεν τον υποστηρίξετε, θα τον καταστρέψετε.

Απαντώντας στο Σερ Χιου Φουτ ο Δήμαρχος

Λευκωσίας κ. Δέρβης τόνισε ότι ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος τυγχάνει της ομόθυμης υποστήριξης στο χειρισμό του Κυπριακού ζητήματος, προς το Εθνικό συμφέρον. Θα υποστηρίξουμε τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο και αν ακόμη διαφωνήσει μαζί σας, είπε στο Σερ Χιου Φουτ ο κ. Δέρβης, δηλαδή και αν ακόμη διαφωνήσει με τους Βρετανούς (Η φράση του κ. Δέρβη προκάλεσε τα μειδιάματα άλλων που παρευρίσκονταν, περιλαμβανομένου και του Φουτ).

Στη συνέχεια πήρε το λόγο ο κ. Γλαύκος Κληρίδης ο οποίος απευθυνόμενος προς τον Σερ Χιου Φουτ είπε μεταξύ άλλων:

"Είμαστε ενήμεροι για τη σοβαρότητα της κατάστασης, Εκφράστηκαν ορισμένοι ενδοιασμοί από μέρους του Μακαριωτάτου και από μέρους μας. Εξουσιοδοτήσαμε τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο όπως χειρισθεί το ζητημά μας. Γνωρίζοντας τις ευθύνες μας εξακολουθούμε να έχουμε ορισμένους ενδοιασμούς. Εγώ προσωπικά αδυνατώ να συμβουλευτώ το Μακαριώτατο όπως δεχθεί λύση έναντι οποιουδήποτε τιμήματος.

Ακολούθως μίλησε ο κ. Τάσσος Παπαδόπουλος, ο οποίος τόνισε ότι δεν είναι ορθό να θεωρηθεί ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος σε περίπτωση ενδεχόμενης αποτυχίας, ως υπεύθυνος, και να προβληθεί ο ισχυρισμός ότι ο Αρχιεπίσκοπος δεν υποχώρησε αρκετά, ενώ ίσως είναι τα άλλα μέρη τα οποία δεν προέβησαν σε αρκετές υποχωρήσεις προς την ορθή κατεύθυνση"

Ενώ ακόμα ο Δέρβης συνομιλούσε με το Φουτ ένα νέο μήνυμα έφθανε στους Κυπρίους αντιπροσώπους, από την ελληνική πλευρά, προσωπικά, από τον Πρωθυπουργό της Ελλάδας Κωνσταντίνο Καραμανλή, οι οποίοι είχε ήδη μεταβεί στο Λονδίνο.

Ο Καραμανλής καλούσε τους Κυπρίους να μεταβούν στην Ελληνική πρεσβεία για σύσκεψη. Είχε πληροφορηθεί και αυτός τη θέση των Κυπρίων και ήθελε να καταστήσει μια και καλή σαφή τη θέση του.

Στη σύσκεψη πήγαν μόνο μερικοί παράγοντες από

τους Κυπρίους και φυσικά και ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος.

Έτσι σ' αυτήν πήραν μέρος ο Μητροπολίτης Κιτίου Ανθιμος, ο ηγούμενος Κύκκου Χρυσόστομος, ο Γεώργιος Χρυσαφίνης, ο Ζήνωνας Ρωσσίδης κι ο Θεμιστοκλής Δέρβης.

Από ελλαδικής πλευράς παρίσταντο ο Υπουργός Εξωτερικών Ευάγγελος Αβέρωφ και ο πρεσβευτής στο Λονδίνο Σεφεριάδης (ποιητής Γ. Σεφέρης).

Στη σύσκεψη ο Καραμανλής παρουσιάστηκε πολύ ωμός. Είπε στους Κυπρίους ότι η Ελλάδα θα τιμούσε την υπογραφή της και ότι αν αυτοί αρνούνταν και δεν υπέγραψαν τότε οι δρόμοι τους θα χώριζαν μια για πάντα και δεν έπρεπε να στηρίζονται πλέον στην Ελλάδα. Ο Καραμανλής ήταν εξοργισμένος και χωρίς διπλωματικότητα υπενθύμισε στο Μακάριο ότι ενώ στην Αθήνα είχε συμφωνήσει με ό,τι είχε επιτευχθεί στη Ζυρίχη, τώρα τηρούσε άλλη στάση.

Εγραψε ο Δέρβης για τη συνάντηση αυτή:

"Ο Πρωθυπουργός κ. Καραμανλής αφού πληροφορήθηκε για τη στάση των Κυπρίων, ως πούμε αντιπροσώπων, σε ύφος οργίλο, άρχισε να αναπτύσσει τη συμφωνία που επιτεύχθηκε και διαισθανόμενος ότι ο Εθνάρχης δεν ήταν διατεθειμένος να αποδεχθεί αυτήν στο σύνολο της, αλλά θα προσπαθούσε, έστω και την τελευταία στιγμή να σώσει, ό,τι μπορούσε να σώσει, είπε περίπου τα εξής:

Η Ελλάδα, Μακαριώτατε, δεν έρχεται στο Λονδίνο για να μασκαρευθεί. Θα επαναλάβω εκείνο το οποίο ο Ελευθέριος Βενιζέλος, όταν του εζητήθη να αθετήσει τη συμφωνία με τη Σερβία κατά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, ότι δηλαδή η Ελλάδα είναι πολύ μικρό κράτος για να διαπράξει μια τέτοια μεγάλη ατιμία. Η Ελλάδα είναι αποφασισμένη, είτε το θέλουν οι Κύπριοι είτε όχι, να σεβασθεί την υπογραφή της. Από τούδε η Ελλάδα δεν είναι διατεθειμένη να δώσει οποιανδήποτε βοήθεια στον κυπριακό αγώνα εννοώντας βεβαίως διπλωματική βοήθεια στα Ηνωμένα Έθνη. Από τούδε και στο εξής εάν δεν συμφωνήσετε θα βαδίσουμε

χωριστά και ο Θεός βοηθός.

Μίλησε στη συνέχεια ο κ. Καραμανλής για τη συμφωνία της Ζυρίχης ως κοσμοϊστορικό γεγονός, διότι από δυο χιλιάδων ετών, για πρώτη φορά η Κύπρος καθίσταται ανεξάρτητο κράτος.

Εξ άλλου ο κ. Καραμανλής απευθυνόμενος προς το Μακάριο είπε:

- Κι' εσείς Μακαριώτατε, συμφωνήσατε στην Αθήνα για τη συμφωνία αυτή και πάντοτε ετηρείσθο ενήμερος για τις συμφωνίες.

Μετά από αυτά μίλησε ο κ. Αβέρωφ με το ίδιο πνεύμα και το ίδιο ύφος.

Ο Μακαριώτατος ατάραχος μπροστά στους μύδρους που εκπέμπονταν εναντίον του από μέρους των ελευθέρων αδελφών, έμεινε αμετάπειστος, διότι συναισθανόταν, ότι και την τελευταία στιγμή είχε καθήκον, έναντι του κυπριακού λαού, να αναθεωρήσει πολλά από τα άρθρα της αμαρτωλής συμφωνίας. Τόνισε ότι θα ενεργούσε έτσι κατά τη συνεδρία των Υπουργών Εξωτερικών έστω και με μείωση του προσωπικού του γοήτρου".

Στην ουσία ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος δεν σκόπευε να μη υπογράψει τις συμφωνίες, αλλά έπαιρνε τη σκληρή αυτή στάση, προκειμένου να επιτύχει όσες περισσότερες βελτιώσεις μπορούσε. Το γνώριζε ότι είχε δώσει τη συγκατάθεση του και δεν ήθελε να φέρει την Ελλάδα στο σημείο να μασκαρευθεί όπως του είπε ο Καραμανλής. Ομως έπρεπε να τηρήσει αυτή τη στάση και να απειλήσει ακόμα ότι στην ανάγκη δεν θα υπέγραφε τις συμφωνίες, προκειμένου να επιτύχει τις βελτιώσεις που ήλπιζε.

Την απόφαση του ότι θα υπέγραφε τις συμφωνίες την είχε εκμυστηρευθεί σε πολλούς κυπρίους συμβούλους του. Σε ένα μάλιστα από αυτούς, το Σπύρο Κυπριανού, εκπρόσωπο της Εθναρχίας στο Λονδίνο είχε πει:

- Θα υπογράψω τη συμφωνία, αλλά πρώτα ελπίζω να επιτύχω μερικές βελτιώσεις πάνω στις δικές μας επιφυλάξεις.

Ετσι ο Μακάριος, παρά τις προειδοποιήσεις του Καραμανλή, και παρά το γεγονός ότι στην Αθήνα του είχε υποσχεθεί ότι δεν θα ήγειρε θέμα τροποποιήσεων στην επίσημη συνεδρία, προχώρησε στις αποφάσεις του στην πρώτη κιόλας επίσημη σύσκεψη στο Λάγκαστερ Χάουζ υπό την προεδρία του βρετανού Υπουργού Εξωτερικών Σέλγουϊν Λόϊντ.